

Sygn. akt I Ca 38/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 lutego 2017 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Elżbieta Zalewska-Statuch

Sędziowie SSO Joanna Składowska

SSO Iwona Podwójniak

Protokolant sekretarz sądowy Elwira Kosieniak

po rozpoznaniu w dniu 22 lutego 2017 roku w Sieradzu

na rozprawie

sprawy z powództwa A. K. (1)

przeciwko D. K. (1)

o alimenty

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Łasku

z dnia 3 listopada 2016 roku, sygnatura akt III RC 79/16

1. oddala apelację;

2. przyznaje adwokat M. K. (1) zwrot kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu w postępowaniu apelacyjnym w kwocie 73,80 (siedemdziesiąt trzy 80/100) złotych brutto, które nakazuje wypłacić z funduszy Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego w Łasku.

Sygn. akt I Ca 37/17

UZASADNIENIE

Powód A. K. (2) żądał zasądzenia od pozwanej D. K. (2) alimentów w kwocie po 700 zł miesięcznie, poczynając od dnia wytoczenia powództwa.

Pozwana D. K. (2) wniosła o oddalenie powództwa w oparciu o przepis art. 133 § 3 k.r.o.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 3 listopada 2016 roku Sąd Rejonowy w Łasku zasądził od pozwanej D. K. (2) na rzecz powoda A. K. (2) tytułem alimentów kwotę po 250 zł miesięcznie, płatną z góry do dnia 10. każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat, poczynając od dnia 5 kwietnia 2016 roku (pkt 1), oddalił powództwo w pozostałej części (pkt 2), nie obciążył stron nieopłaconymi w sprawie kosztami sądowymi oraz kosztami procesu (pkt 3), przyznał adwokat M. K. (1) tytułem wynagrodzenia za

pomoc prawną udzieloną pozwanej z urzędu kwotą 120 zł powiększoną o kwotę 27,60 zł stanowiącą wartość stawki podatku od towarów i usług (pkt 4) i wyrokowi w punkcie 1. nadał rygor natychmiastowej wykonalności (pkt 5).

Rozstrzygnięcie zostało oparte na następujących ustaleniach i wnioskach.

A. K. (2) urodził się (...). Jest synem P. K. (1) i D. K. (2). Z małżeństwa rodzice powoda posiadają jeszcze jedno dziecko, córkę P. K. (2) urodzoną (...). Postanowieniem Sądu Rejonowego w Łasku z dnia 28 marca 2008 roku D. K. (2) została pozbawiona władzy rodzicielskiej nad swymi dziećmi A. K. (2) i P. K. (2).

Rodzice powoda od jedenastu lat nie pozostają we wspólnym pożyciu.

Alimenty na rzecz A. K. (2) i P. K. (2) od ich matki D. K. (2) nie były ustalone umownie lub zasądzone orzeczeniem sądowym.

Powód ma 19 lat. Nie posiada żadnego majątku, ani dochodów. Jest uczniem IV klasy Technikum Organizacji (...) w Zespole Szkół (...) w Ł.. Osiąga pozytywne wyniki w nauce, nie powtarzał żadnej klasy. W bieżącym roku szkolnym powód zakupił podręczniki szkolne, które w sumie kosztowały 150-200 zł. Nabył zeszyty, przybory szkolne, strój na lekcje wychowania fizycznego, na co wydał łącznie 150 zł. Opłaca także składki szkolne na ubezpieczenie, która wynosi 60 zł rocznie, i na radę rodziców w kwocie 50 zł na semestr. A. K. (2) nie uczęszcza na żadne dodatkowe płatne zajęcia. Bierze udział w wycieczkach szkolnych. W poprzednim roku uczestniczył w czterech takich wyjazdach, każdy kosztował od 50 zł do 100 zł.

A. K. (2) nie choruje przewlekłe. Ma jedynie problemy dermatologiczne spowodowane trądzikiem. Nie pozostaje jednak z tego powodu pod opieką lekarską, kupuje jedynie preparaty apteczne, które są dostępne bez recepty. W miesiącu powód wydaje na zakup środków czystości i higieny 50-100 zł oraz przeciętnie 100-200 zł na zakup odzieży i obuwia. Wyżywienie powoda kosztuje 300-400 zł miesięcznie.

A. K. (2) mieszka ze swoim ojcem, młodszą siostrą P. i dziadkami ojczystymi. Do szkoły w Ł. dojeżdża samochodem swojej babki lub komunikacją miejską. Na dojazdy do szkoły i z powrotem wydaje w miesiącu około 200 zł. Powód posiada własny telefon, abonament telefoniczny kosztuje 55 zł miesięcznie.

Powód interesuje się fotografią, wykonane zdjęcia prezentuje na portalach internetowych. Nie uzyskuje z tego tytułu żadnych dochodów. Po ukończeniu technikum zamierza podjąć studia związane z grafiką lub fotografią. W związku ze swoim hobby wydaje co miesiąc 50-100 zł na zakup akcesoriów do aparatu fotograficznego, filtrów, obiektywów.

W 2017 roku powód zdaje maturę. Chciałby korzystać z korepetycji z matematyki, aby jak najlepiej napisać ten egzamin.

Dom, w którym mieszka powód, należy do jego dziadków ojczystych. Są oni właścicielami gospodarstwa rolnego o obszarze około 8 ha, którego nie uprawiają, nie otrzymują więc dopłat unijnych. Babka powoda pobiera zasiłek przedemerytalny i dodatkowo pracuje w wymiarze 1/2 etatu. Dziadek powoda nie ma własnych dochodów.

Opłaty związane z utrzymaniem mieszkania (prąd, opróżnienie szamba, gaz, internet, telewizja cyfrowa, opał) ponoszą po połowie ojciec powoda i jego dziadkowie.

Powód korzysta z wypoczynku wakacyjnego, choć nie w każdym roku. W ostatnie wakacje był z ojcem i siostrą P. w Bułgarii. Koszty tego wyjazdu w kwocie 4 000 zł poniósł ojciec.

P. K. (1) pracuje jako blacharz samochodowy, zarabia miesięcznie 2 000 -2 500 zł. Poza powodem ma na utrzymaniu córkę P., która ma lat 14. Wydatki, jakie ponosi na zaspokojenie usprawiedliwionych potrzeb każdego z dzieci, są zbliżone. P. K. (1) spowodował wypadek drogowy. W związku z tym zdarzeniem została od niego zasądzona na rzecz (...) S.A. kwota 360 000 zł. Ojciec powoda spłaca ją w ratach miesięcznych po 400 zł każda, do spłaty pozostało jeszcze 300 000 zł.

D. K. (2) mieszka w S. razem ze swoim partnerem oraz dwojgiem małoletnich dzieci V. K. urodzoną (...) i H. K. urodzoną (...). Na rzecz starszej córki pozwana otrzymuje zasiłek rodzinny w wysokości 82,80 funtów miesięcznie. Pozwana nie pracuje, nie ma własnych dochodów. Do dnia 30 listopada 2015 roku była zatrudniona jako sprzątaczką w szpitalu. Utraciła pracę z powodu nieporozumień z inną pracownicą tej placówki. M. K. (2) – partner pozwanej ma 28 lat. Był zatrudniony w sklepie (...) i zarabiał 457-657 funtów miesięcznie. Z dniem 4 sierpnia 2016 roku zrezygnował z tej posady, jest w trakcie poszukiwania nowej pracy.

Pozwana, jej partner oraz małoletnie V. K. i H. K. mieszkają w wynajmowanym mieszkaniu, za które od 1 lipca 2016 roku opłacają czynsz w wysokości 345,51 funtów miesięcznie. Uiszczają nadto podatek lokalny wynoszący 25 funtów miesięcznie. Miesięczne opłaty za media wynoszą: 60,31 funtów za telefon i internet, 12,21 funtów za telewizję, 75 funtów za gaz, 140 funtów za energię elektryczną, przy czym kwota ta obejmuje należność bieżącą i spłatę zaległości. Wydatki na wyżywienie pozwanej, jej partnera i córki V. K. stanowią kwotę 240 funtów miesięcznie. Aktualnie D. K. (2) sprawuje opiekę nad córką H. K.. D. K. (2) i M. K. (2) korzystają z pomocy swoich przyjaciół, którzy udzielają im nieoprocentowanych pożyczek. Obecnie są zadłużeni na kwotę 500 funtów.

D. K. (2) wyjechała z Polski około 11 lat temu. Powód miał wówczas ukończone 7 lat. Obecnie powód nie ma kontaktu z pozwaną.

Mając na uwadze powyższe, sąd powołał przepis art. 133 § 1 k.r.o., który stanowi, że rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie jego kosztów utrzymania i wychowania. Powód nie ma majątku, ani dochodów, kontynuuje naukę, a zatem jego rodziców obciąża obowiązek alimentacyjny względem syna.

Według przepisu art. 135 § 1 k.r.o. zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego.

Zdaniem Sądu, rzeczywiste i uzasadnione koszty konieczne dla zaspokojenia usprawiedliwionych potrzeb powoda stanowią kwotę około 1 000 zł miesięcznie, wliczając wydatki związane z zaspokojeniem jego potrzeb mieszkaniowych. Powód jest już pełnoletni, jednak nadal się uczy, aby zdobyć kwalifikacje, które pozwolą na usamodzielnienie się w przyszłości. W ocenie Sądu, nie można postawić tezy, że dalsza edukacja powoda, rozwijanie własnych zainteresowań lub korzystanie z różnych form wypoczynku (wycieczki szkolne, wyjazdy wakacyjne) stanowią przejaw zbytku.

Przez możliwości zarobkowe należy rozumieć zarobki, jakie osoba zobowiązana może i powinna uzyskiwać przy dołożeniu należytej staranności, stosownie do swoich sił umysłowych i fizycznych, nie zaś rzeczywiste zarobki i dochody. Ustalenie możliwości zarobkowych (majątkowych) zobowiązanego do alimentacji ma często charakter hipotetyczny, gdyż kryterium takich możliwości nie zawsze stanowią aktualnie osiągnane zarobki, lecz sama zdolność do uzyskania wyższych dochodów. Możliwości zarobkowe (majątkowe) zobowiązanego do alimentacji określane są bowiem według zarobków i dochodów, które osoba ta może i powinna uzyskać przy dołożeniu należytej staranności i przestrzeganiu zasad prawidłowej gospodarki, stosownie do swoich sił fizycznych i zdolności umysłowych.

Ojciec powoda nie posiada majątku. W pełni wykorzystuje posiadane możliwości zarobkowe, ma stałą pracę, a jego wynagrodzenie kształtuje się na poziomie znacznie przekraczającym wysokość wynagrodzenia minimalnego, które w 2016 roku wynosi 1 850 zł brutto miesięcznie. P. K. (1) z pomocą swych rodziców zaspokaja potrzeby mieszkaniowe uprawnionego. Od wielu lat samodzielnie ponosi też wszelkie koszty związane z utrzymaniem powoda i jego małoletniej siostry P. oraz osobiste starania związane z opieką nad dziećmi i ich wychowaniem. Pozwana w żaden sposób nie realizuje obowiązku alimentacyjnego względem syna A. K. (2) i córki P. K. (2).

D. K. (2) aktualnie nie ma żadnych dochodów. Pozwana posiada jednak możliwości zarobkowe, jest osobą młodą, zdrową, podejmowała wcześniej zatrudnienie, w tym choćby w charakterze sprzątaczką. Zdaniem Sądu możliwości zarobkowe pozwanej ustalić można co najmniej na poziomie wynagrodzenia minimalnego, które po odliczeniu obowiązkowych składek na ubezpieczenie społeczne i zaliczki na podatek dochodowy stanowi kwotę około 1 350

zł miesięcznie netto. Faktem jest, iż aktualnie, z uwagi na okres połogu, możliwości zarobkowe pozwanej są ograniczone, jednak nie oznacza to, że D. K. (2) jest pozbawiona możliwości pozyskania określonych dochodów. Zgodnie bowiem z przepisami art. 19 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa i art. 17c ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych w wypadku urodzenia dziecka przysługują świadczenia w postaci zasiłku macierzyńskiego lub świadczenia rodzicielskiego. Nie można pominąć i tej okoliczności, że motywacja osób, które wyjeżdżają z Polski i osiedlają się poza jej granicami, wynika głównie z chęci poprawy ich sytuacji materialnej. Faktem powszechnie znanym jest, iż we wszystkich państwach będących członkami Unii Europejskiej istnieją systemy zabezpieczenia społecznego, w tym również dotyczące świadczeń w razie macierzyństwa. Podnieść również należy, że trudna sytuacja materialna i życiowa rodziców nie zwalnia ich od obowiązku świadczenia na potrzeby dzieci. Na rodzicach ciąży obowiązek dzielenia się z dziećmi, które nie są w stanie utrzymać się samodzielnie, nawet bardzo szczupłymi dochodami.

Dalej sąd wskazał, że w niniejszej sprawie nie znajduje zastosowania art. 133 § 3 k.r.o. Według tego przepisu rodzice mogą uchylić się od świadczeń alimentacyjnych względem dziecka pełnoletniego, jeżeli są one połączone z nadmiernym dla nich uszczerbkiem lub jeżeli dziecko nie dokłada starań w celu uzyskania możliwości samodzielnego utrzymania się. Powód jest już pełnoletni. Nadal jednak kontynuuje naukę, aby uzyskać kwalifikacje zawodowe, które w przyszłości umożliwią podjęcie pracy i usamodzielnienie się. A. K. (2) uczy się dobrze, nie zaniedbuje obowiązków szkolnych, systematycznie zalicza kolejne lata nauki. Sytuacja materialna D. K. (2) niewątpliwie jest trudna, lecz wynika z okoliczności, które są rezultatem własnego działania, a raczej zaniechania pozwanej. Podnieść należy, że D. K. (2) w okresie, gdy podjęła decyzję o wyjeździe do S., posiadała dwoje małoletnich dzieci, w tym powoda. Posiadanie dziecka wiąże się nie tylko z obowiązkiem jego wychowania i utrzymania, lecz także z nabyciem umiejętności godzenia opieki nad nim z innymi sferami życia. Postawa pozwanej wskazuje natomiast na jej chęć przerzucenia całego obowiązku finansowania wydatków związanych z zaspokojeniem usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego na jego ojca, wbrew zasadzie wyrażonej w art. 133 § 1 k.r.o. zobowiązującej oboje rodziców do czynienia aktywnych starań w tym zakresie.

W tym stanie rzeczy Sąd uznał, że powództwo w niniejszej sprawie zasługuje na częściowe uwzględnienie i wobec powyższego na podstawie art. 133 § 1 k.r.o. w zw. z art. 135 § 1 k.r.o. zasądził od pozwanej D. K. (2) na rzecz powoda A. K. (2) alimenty w kwocie po 250 zł miesięcznie.

W oparciu o przepis art. 137 § 2 k.r.o. Sąd przyznał alimenty należne powodowi od pozwanej poczynając od dnia wniesienia powództwa. Na podstawie art. 481 § 1 k.c. Sąd zasądził od rat alimentacyjnych odsetki ustawowe, których strona powodowa może żądać w wypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z nich. Wyrokowi w części uwzględniającej powództwo Sąd nadał rygor natychmiastowej wykonalności zgodnie z art. 333 § 1 pkt 1 k.p.c.

Sąd oddalił powództwo co do alimentów przekraczających kwotę 250 zł miesięcznie, gdyż w tej części żądanie powoda znacznie przewyższa zarobkowe i majątkowe możliwości pozwanej. Orzekając o alimentach Sąd nie może pozbawić osoby zobowiązanej środków utrzymania koniecznego dla niej samej. Nie można pominąć i tej okoliczności, że poza powodem D. K. (2) posiada jeszcze troje małoletnich dzieci, wobec których z mocy prawa ciąży na niej obowiązek alimentacyjny, a co ma istotne znaczenia również dla określenia rozmiaru świadczeń alimentacyjnych od pozwanej na rzecz powoda

Z uwagi na sytuację rodzinną pozwanej, która ma czworo dzieci, w tym troje małoletnich, nie posiada majątku i dochodów, nie zachodzą podstawy do uchylenia orzeczenia o zwolnieniu D. K. (2) od kosztów sądowych w niniejszej sprawie. Z tych względów na podstawie art. 113 ust. 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd nie obciążył stron nieopłaconymi w sprawie kosztami sądowymi.

Powód i pozwana w istocie nie ponieśli w sprawie żadnych kosztów procesu. Oboje korzystali z fachowych pełnomocników ustanowionych z urzędu. W tym stanie brak jest podstaw do obciążenia powoda lub pozwanej kosztami procesu na rzecz strony przeciwnej. Na mocy § 4 ust. 1, 2 i 3 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 9 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 listopada 2015 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej

pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu, Sąd przyznał pełnomocnikowi pozwanej wynagrodzenie w kwocie 120 zł powiększone o kwotę 27,60 zł podatku od towarów i usług, wyliczoną według stawki podatkowej obowiązującej dla tego rodzaju czynności. Sąd przyznał powyższe wynagrodzenie według opłaty maksymalnej, biorąc pod uwagę nakład pracy adwokata i czas poświęcony na przygotowanie się do prowadzenia sprawy. Uwzględnił przy tym fakt, że pozwana na stałe mieszka poza granicami Polski, co powoduje, iż kontakt z nią i zgromadzenie przedstawionych dowodów z dokumentów, istotnych dla rozstrzygnięcia w sprawie, wymagało dodatkowego zaangażowania ze strony ustanowionego pełnomocnika. Wyrok w niniejszej sprawie nie zawiera rozstrzygnięcia w przedmiocie przyznania pełnomocnikowi powoda opłaty za pomoc prawną udzieloną A. K. (2) z urzędu, mimo iż złożył on wnioski w tym zakresie wraz z oświadczeniem, że koszty te nie zostały uiszczone w całości lub w części. Jednakże w tym zakresie wyrok podlega uzupełnieniu wyłącznie na zasadach określonych przepisami art. 351 k.p.c.

Apelację złożyła pozwana. Zaskarżyła wyrok w części, tj. w zakresie punktów 1 i 4 wyroku, wnosząc o jego zmianę w zaskarżonej części, tj. poprzez oddalenie powództwa o alimenty w całości, także w zakresie kwoty 250 zł miesięcznie alimentów zasądzonych od pozwanej D. K. (2) na rzecz powoda A. K. (2) oraz poprzez przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz adwokat M. K. (1) kwoty 1 476 zł, w tym kwoty 276 zł tytułem 23 % stawki podatku od towarów i usług, tytułem wynagrodzenia przed sądem pierwszej instancji. Ponadto wniosła o przyznanie od Skarbu Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu w postępowaniu apelacyjnym, wskazując, że koszty te nie zostały zapłacone ani w całości ani w części, tj. kwoty 738 zł, w tym kwoty 138 zł tytułem 23 % stawki podatku od towarów i usług, tytułem wynagrodzenia przed sądem drugiej instancji.

Skarżąca zarzuciła naruszenie przepisów postępowania, art. 227 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez nie wszechstronne rozważenie zebranego materiału, wewnętrzną sprzeczność oceny faktów oraz poprzez nie wystarczające uwzględnienie istotnych dla rozstrzyganej sprawy faktów i dowodów, zwłaszcza świadczących o ograniczonych, w tym sytuacją rodzinną, możliwościach zarobkowych i majątkowych pozwanej, a pominięcie takowych możliwości powoda, co miało istotny wpływ na wynik sprawy w zaskarżonym zakresie. Zarzuciła również naruszenie prawa materialnego art. 133 § 3 k.r.o. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i niezasadne uznanie, iż przepis ten nie znajduje zastosowania, pomimo ustalenia na podstawie materiału dowodowego sprawy istotnych faktów i dowodów, zwłaszcza sytuacji rodzinnej i majątkowej pozwanej, świadczących o nadmiernym uszczerbku dla D. K. (2) świadczeń alimentacyjnych względem pełnoletniego A. K. (2). Następnie zarzuciła też naruszenie przepisu § 10 ust. 1 pkt 9 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu w zw. z ust. 4 tego rozporządzenia poprzez niewłaściwe zastosowanie w sprawie tych przepisów, w sytuacji nie obciążenia stron nieopłaconymi w sprawie kosztami, co miało istotny wpływ na treść postanowienia w zaskarżonym zakresie.

W uzasadnieniu skarżąca podała, że Sąd nie rozważył wszechstronnie zebranego materiału, a ocena faktów jest wewnątrznie sprzeczna oraz nie wystarczająco uwzględnił istotne dla rozstrzyganej sprawy fakty i dowody, zwłaszcza świadczące o ograniczonych, w tym sytuacją rodzinną, możliwościach zarobkowych i majątkowych pozwanej, a pominął takowe możliwości powoda. Tymczasem, jak ustala Sąd, pozwana D. K. (2), nie pracuje i nie ma własnych dochodów. Otrzymuje jedynie zasiłek rodzinny w wysokości 82,80 funtów miesięcznie, na rzecz małoletniego dziecka. Ma ponadto na utrzymaniu, wraz z partnerem, który także aktualnie nie pracuje, córkę H. K., urodzoną dnia (...). Sąd ocenia, iż „pozwana posiada jednak możliwości zarobkowe, jest osobą młodą, zdrową, podejmowała wcześniej zatrudnienie”, co nie uwzględnia jednak aktualnych faktów i powyższej, aktualnej sytuacji pozwanej, która uniemożliwia pracę pozwanej. Świadczenia uzyskiwane przez pozwaną nie są jednak jej dochodem, ale po ich pozyskaniu, będą świadczeniami na rzecz małoletniego, aktualnie trzymiesięcznego dziecka. Nie można zgodzić się ze stwierdzeniem Sądu, iż tymi „nawet bardzo szczupłymi dochodami” pozwana ma dzielić się z pełnoletnim A. K. (2), tym bardziej iż dochody te to świadczenia małoletnich córek pozwanej. Ponadto Sąd pominął fakty świadczące o możliwości, przynajmniej częściowego, uzyskania możliwości samodzielnego utrzymania się przez powoda. A. K. (2) jest pełnoletni. Jak ustala Sąd, interesuje się fotografią, wykonane zdjęcia prezentuje na portalach internetowych. Aktualnie powód posiada jednak, poza samym zainteresowaniem fotografią, także aparat fotograficzny, który kosztował 3 500 zł i daje możliwości zarobkowania.

Sąd niewłaściwie zastosował przepis art. 133 § 3 k.r.o. i niezasadnie uznał, iż przepis ten nie znajduje zastosowania, pomimo ustalenia na podstawie materiału dowodowego sprawy istotnych faktów i dowodów, zwłaszcza sytuacji rodzinnej i majątkowej pozwanej, świadczących o nadmiernym uszczerbku dla D. K. (2) świadczeń alimentacyjnych względem pełnoletniego A. K. (2).

Poza pełnoletnim powodem, pozwana, która jest aktualnie w okresie połogu, nie pracuje, ma faktycznie na utrzymaniu córki. Ojciec powoda zaś pracuje i ma na utrzymaniu jedynie córkę P..

Następnie skarżąca wskazała, że Sąd niewłaściwie zastosował w sprawie przepisy § 10 ust. 1 pkt 9 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu w zw. z ust. 4 tego rozporządzenia. Dotyczy to sytuacji, jak w pkt 3 wyroku, to znaczy nie obciążenia stron nieopłaconymi w sprawie kosztami. Podniosła, iż już na gruncie dawnego rozporządzenia, o takiej samej treści (§ 7 ust. 1 pkt 11 w zw. z ust. 4), uznano, iż w przypadku braku podstaw do obciążenia osoby zobowiązanej do alimentów obowiązkiem zwrotu kosztów, adwokatowi przyznaje się od Skarbu Państwa wynagrodzenie ustalone od wartości przedmiotu sprawy (uchwała SN z dnia 21 października 2015 roku, sygn. akt III CZP 68/15). W doktrynie, na gruncie tego orzeczenia, przyjmuje się, iż Sąd Najwyższy przesądził, że koszty te ustala się według wartości przedmiotu sprawy, gdyż nieuprawnione byłoby różnicowanie wynagrodzenia w zależności od tego, którą stroną pełnomocnik reprezentuje oraz od wyniku sprawy i treści rozstrzygnięcia o kosztach procesu, tj. czy osoba zobowiązana zostałaby obciążona czy też zwrot następowałby od Skarbu Państwa.

Dalej podała, że istotą tak ustalonego wynagrodzenia adwokata z urzędu w sprawie o alimenty jest bowiem „ochrona strony uprawnionej do alimentów”. Konsekwencją jest sytuacja, gdy Sąd obciążyłby kosztami, nawet w części, powoda w sprawie o alimenty, bowiem wówczas dla ochrony osoby uprawnionej stosuje się stawkę minimalną 120 zł na rzecz adwokata przeciwnika. W przedmiotowej sprawie, na podstawie sytuacji powoda A. K. (2), nawet wobec oddalenia powództwa w pozostałej części, Sąd nie obciążył go kosztami ani sądowymi ani procesu; tak samo orzekł wobec pozwanej, co uzasadnia zastosowanie w sprawie wobec pełnomocników z urzędu wynagrodzenia ustalonego od wartości przedmiotu sporu od Skarbu Państwa, bez obciążania stron wzajemnie dwoma różnymi stawkami minimalnymi.

Sąd Okręgowy zważył:

Apelacja nie jest uzasadniona i jako taka podlega oddaleniu.

Wbrew stanowisku zaskarżenia, sąd pierwszej instancji nie dopuścił się zarzucanych w apelacji naruszeń. Mianowicie, wszechstronnie i z poszanowaniem reguły swobodnej oceny dowodów, z powołaniem również na zasady logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego, rozważył materiał dowodowy i wyciągnął prawidłowe wnioski. Ocena faktów nie zawiera żadnej wewnętrznej sprzeczności.

Okoliczność, że pozwana nie świadczy aktualnie żadnej pracy – wbrew temu co podniesiono w apelacji – w żadnym razie nie niweczy żądania podwyższenia alimentów. Decydujące znaczenie ma – co trafnie wywodzi Sąd Rejonowy – ocena nie faktycznie uzyskiwanych zarobków, dochodów, ale możliwości w tym zakresie. Pozwana takie ma i jest obowiązana dołożyć starań w pozyskaniu jakiegось odpłatnego zajęcia umożliwiającego wykonanie obowiązku alimentacyjnego wobec syna. Trafnie Sąd Rejonowy przywołał w uzasadnieniu stanowisko – jasno zresztą wynikające z przepisu art. 135 § 1 k.r.o. – że o zdolności alimentacyjnej nie decydują wyłącznie osiągnięte zarobki, ale obiektywne, faktyczne możliwości zarobkowe. W takiej sytuacji wszelkie zarzuty pozwanej odwołujące się tylko do jej faktycznej sytuacji, tracą na sile z tej racji, że nie jest tak, że nie posiada ona możliwości zarobkowych. Pozwana od wielu lat przebywa w S., do 30 listopada 2015 roku pozostawała w zatrudnieniu. W sprawie nie zostały ujawnione żadne fakty, które stanowiłyby trwałą czy choćby długoterminową przeszkodę w podjęciu zatrudnienia i uzyskiwaniu dochodów. Pozwana nie jest niezdolna do pracy. Fakt, że urodziła kolejne dziecko, nad którym sprawuje opiekę nie niweczy jej zdolności zarobkowych, w każdym razie w taki sposób, który mogłby skutkować, choćby czasowe wyłączenie jej obowiązku alimentacyjnego wobec innego jej dziecka. Mianowicie, pozwana pozostaje we wspólnym pożyciu

z ojcem nowonarodzonego dziecka, zatem istnieje możliwość, przynajmniej w określonym ograniczonym zakresie, wykonywania obowiązków opiekuńczych wobec dziecka także przez drugiego rodzica. Alternatywą jest również zorganizowanie zastępczej opieki nad dzieckiem na czas wykonywania pracy zarobkowej przez matkę. Jak wskazano, pozwana już od długiego czasu mieszka za granicą, co wskazuje, że ma zdolność utrzymania na poziomie pozwalającym na dalszy pobyt. Pozwana jest w wieku, który jeszcze nieogranicza w żaden sposób jej aktywności zawodowej, przez wiele lat pobytu w S. niewątpliwie jest obeznana także z rynkiem zatrudnienia i ma możliwość pozyskania pracy. Prawdopodobnie dokonanej przez sąd pierwszej instancji oceny możliwości zarobkowych pozwanej i jej rodziny, z którą mieszka w S., potwierdzają koszty utrzymania – na poziomie prawie 1 000 funtów miesięcznie.

Nie ma również podstaw zarzut naruszenia prawa materialnego – przepisu art. 133 § 3 k.r.o. poprzez jego niezastosowanie. Sąd pierwszej instancji prawidłowo uznał, że w sprawie nie zostało wykazane, że wykonywanie przez zobowiązaną matkę świadczeń alimentacyjnych wobec syna w wysokości 250 zł miesięcznie połączone byłoby dla niej z nadmiernym uszczerbkiem. W takiej ocenie należy odwołać się do argumentów przedstawionych powyżej, jak również uwzględnić, że, jak wynika z ustaleń sadu, przez wiele lat matka nie poczuwała się do obowiązku alimentowania syna. Tymczasem aktualnie, choć syn jest już istotnie pełnoletni, to nie zdobył jeszcze żadnego zawodu, dopiero kończy technikum, będzie zdawał maturę, na plany dalszego kształcenia i obowiązkiem obojga rodziców jest dołożyć możliwych starań, aby ich dziecko mogło kontynuować naukę i zdobyć zdolność samodzielnego utrzymania. W niniejszej sprawie nie jest też tak, że syn zaniedbuje naukę i nie dokłada starań w celu uzyskania możliwości samodzielnego utrzymania się.

Z tych względów apelację pozwanej należało oddalić, o czym orzeczono na podstawie art. 385 k.p.c.

W ocenie sądu okręgowego nie jest także uprawnione zawarte w zaskarżeniu stanowisko kwestionujące rozstrzygnięcie o wysokości przyznanej adwokat M. K. (1) opłaty z tytułu zastępstwa prawnego udzielonego z urzędu pozwanej.

Mianowicie, sąd pierwszej instancji określił wysokość wynagrodzenia według stawki z § 10 ust. 1 pkt 9 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 listopada 2015 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu. Skarżąca podnosi zaś, że wynagrodzenie winno być określone według stawki od wartości przedmiotu sporu – jak w § 10 ust. 4 tegoż rozporządzenia, co dotyczy sytuacji gdy obowiązek zwrotu kosztów obciąża osobę zobowiązaną do alimentów.

W niniejszej sprawie sytuacja jak w określona w § 10 ust. 4 nie miała miejsca. Mianowicie, pozwana – osoba zobowiązana do alimentów nie została obciążona obowiązkiem zwrotu kosztów. Ściśle, wynik sprawy przed sądem pierwszej instancji był połowiczny, a nawet zakres przegranej zobowiązanej do alimentów pozwanej był niższy niż tak określony wynik sprawy dla uprawnionego powoda. Ponadto zobowiązana do alimentów pozwana, dla której ustanowiono pełnomocnika z urzędu nie ponosi kosztów tego pełnomocnika.

Z uwagi na wynik apelacji i brak podstaw dla obciążenia strony przeciwnej kosztami procesu, koszty pomocy prawnej udzielonej pozwanej w postępowaniu apelacyjnym ponosi Skarb Państwa w wysokości wynikającej z regulacji § 9 ust. 1 pkt 9 w zw. z § 16 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. 2016.1714), co stanowi kwotę 73,80 zł. W sprawie nie zachodzi sytuacja uzasadniająca przyjęcie stawki wynagrodzenia adwokata od wartości przedmiotu sprawy, a to w braku przypadku jak określony w § 10 ust. 4 powołanego rozporządzenia – rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 2. dotyczy ustalenia kosztów zastępstwa prawnego dla adwokata ustanowionego dla strony zobowiązanej do alimentów; pozwana nie ma obowiązku ponosić kosztów zastępstwa prawnego jej pełnomocnika ustanowionego z urzędu.